

Hallituksen esitys Eduskunnalle ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevan yleissopimuksen yhdeksännen lisäpöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyyn yleissopimukseen liittyvän, 6 päivänä marraskuuta 1990 tehdyn yhdeksännen lisäpöytäkirjan.

Lisäpöytäkirjalla muutetaan yleissopimusta siten, että sopimusvaltioiden ja Euroopan ihmisoikeustoimikunnan lisäksi niillä yksityishenkilöillä, kansalaisjärjestöillä ja ryhmillä, jotka ovat tehneet valituksen ihmisoikeustoimikunnalle, on oikeus saattaa asia Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen käsiteltäväksi. Jos yksityishenkilö, kansalaisjärjestö tai ryhmä vie asian ihmisoikeustuomioistuimeen, asia käsitel-

lään kuitenkin ensin tuomioistuimen kolmesta jäsenestä koostuvassa lautakunnassa, joka voi päättää, ettei tuomioistuin ota sitä käsiteltäväkseen.

Lisäpöytäkirja tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta päivästä, jolloin kymmenen Euroopan neuvoston jäsenvaltiota, jotka ovat allekirjoittaneet yleissopimuksen, ovat ilmoittaneet hyväksyneensä pöytäkirjan.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus lisäpöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin lisäpöytäkirjakin.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

1.1. Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehty yleissopimus

Suomi allekirjoitti yleissopimuksen ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi sekä yleissopimusta täydentävät kahdeksan lisäpöytäkirjaa (SopS 18—19/90) liittyessään Euroopan neuvoston jäseneksi 5 päivänä toukokuuta 1989 ja ratifioi ne 10 päivänä toukokuuta 1990. Yleissopimus ja lisäpöytäkirjat tulivat Suomen osalta voimaan 10 päivänä toukokuuta 1990 kuitenkin siten, että 6 lisäpöytäkirja tuli voimaan 1 päivänä kesäkuuta 1990 ja 7 lisä-

pöytäkirja tuli voimaan 1 päivänä elokuuta 1990.

Yleissopimus koskee lähinnä kansalaisoikeuksien ja poliittisten oikeuksien suojaamista. Yleissopimuksella on luotu toistaiseksi pisimmälle menevä ihmisoikeuksien kansainvälinen valvontajärjestelmä, jonka puitteissa voidaan oikeudellisesti sitovalla tavalla todeta sopimusvaltion loukanneen yleissopimuksessa tai sen lisäpöytäkirjoissa turvattuja oikeuksia. Yleissopimuksen toteuttamista valvovat Euroopan ihmisoikeustoimikunta ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuin. Lisäksi Euroopan neuvoston ministerikomitealla on keskeinen osuus sopimusvelvoitteiden seurannassa ja valvonnassa. Valvontamenettely voi käynnistyä joko valtiovalituksen tai yksilövalituksen perusteella.

1.2. Yleissopimuksen mukainen yksilövalitusoikeus

Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 25 artiklan mukaisen yksilövalitusmenettelyn mukaan ihmisoikeustoimikunta voi ottaa vastaan valituksia, joissa yksityishenkilö, kansalaisjärjestö tai ryhmä väittää jonkun sopimusvaltion loukanneen heille tässä yleissopimuksessa tunnustettuja oikeuksia. Toisin kuin yleissopimuksen 24 artiklan mukaisen valtiovalitusmenettelyn osalta, toimikunnan toimivalta ottaa vastaan ja käsitellä yksilövalituksia edellyttää, että asianomainen sopimusvaltio on tunnustanut sen toimivallan erillisellä selityksellä. Kaikki yleissopimuksen osapuolina olevat valtiot ovat antaneet tämän selityksen.

Yleissopimuksen 48 artiklan mukaan ihmisoikeustoimikunta ja sellainen sopimusvaltio, jota asia koskee, voivat viedä asian tuomioistuimen käsiteltäväksi. Edellytyksenä on, että asianomainen sopimusvaltio on antanut tuomioistuimen toimivaltaa koskevan selityksen tai muuten suostunut menettelyyn. Kaikki yleissopimuksen osapuolet ovat antaneet tällaisen selityksen.

Toimikunnassa asianosaisena olleella yksityishenkilöllä, kansalaisjärjestöllä tai ryhmällä sen sijaan ei ole tätä oikeutta. Tosin tuomioistuimen menettelytapasääntöihin vuonna 1982 tehdyn muutoksen jälkeen yksityinen valittaja on voinut osallistua tuomioistuimen käsiteltävään toimikunnan tai sopimusvaltion vietyä asian tuomioistuimeen.

Yksityishenkilö, kansalaisjärjestö ja ryhmä eivät siten ole yksilövalitusmenettelyssä kaikilta osiltaan tasavertaisessa asemassa sen sopimusvaltion kanssa, jota vastaan valitus on tehty. Ensiksi mainituille on yleissopimuksessa turvattu tietyt oikeudet, mutta ei mahdollisuutta täysipainoisesti käyttää Euroopan neuvoston valvontajärjestelmää näiden oikeuksien takaamiseksi käytännössä. Tämän tilanteen voidaan nykyään katsoa olevan ristiriidassa yleissopimuksen hengen kanssa. Se ei myöskään ole sopusoinnussa sopimusvaltioiden kansallisissa oikeusjärjestelmissä noudatettavan osapuolten tasavertaisuuden kanssa. Yksityishenkilön, kansalaisjärjestön ja ryhmän ihmisoikeustoimikunnasta ja sopimusvaltioista riippumaton oi-

keus viedä asiansa ihmisoikeustuomioistuimen käsiteltäväksi onkin katsottu sellaiseksi periaatteellisesti tärkeäksi uudistukseksi, joka tekee yleissopimuksen mukaisen ihmisoikeuksien valvontajärjestelmän aikaisempaa täydellisemmäksi.

1.3. Yleissopimuksen yhdeksännen lisäpöytäkirjan valmistelu

Yksityistä valitusoikeutta laajentava yhdeksäs lisäpöytäkirja on valmisteltu vuosina 1987—90 Euroopan neuvoston ihmisoikeuksien ohjauskomitean alaisessa, ihmisoikeuksien valvontajärjestelmän parantamista käsitelleessä asiantuntijakomiteassa. Ajatus yleissopimuksen muuttamisesta siten, että yksityinen valittaja saisi oikeuden viedä asiansa ihmisoikeustuomioistuimen käsiteltäväksi, mainittiin kuitenkin jo vuonna 1948 pidetyssä Euroopan kongressissa ja se sisältyi myös Eurooppa-liikkeen vuonna 1949 laatimaan luonnokseen Euroopan ihmisoikeussopimukseksi. Sittenkin yleissopimuksen muuttaminen mainitulla tavalla on ollut esillä Euroopan neuvostossa aina 1970-luvulta lähtien. Ihmisoikeustuomioistuin ja ihmisoikeustoimikunta ovat kaikissa asian johdosta antamissaan lausunnoissa tukeneet uudistuksen toteuttamista.

Ministerikomitea hyväksyi lisäpöytäkirjan ja avasi sen allekirjoittamista varten 6 päivänä marraskuuta 1990. Suomi allekirjoitti sen tuolloin yhdessä 13 muun Euroopan neuvoston jäsenvaltion kanssa. Toukokuun 15 päivään 1992 mennessä 17 valtiota on allekirjoittanut lisäpöytäkirjan. Itävalta, Norja ja Tšekin ja Slovakien liittotasavalta ovat hyväksyneet lisäpöytäkirjan.

Hallituksen esitys lisäpöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä on valmisteltu virkatyönä ulkoasiainministeriössä ja oikeusministeriössä.

2. Esityksen vaikutukset

Lisäpöytäkirjalla ei ole välittömiä taloudellisia tai organisatorisia vaikutuksia tai henkilösvaiikutuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lisäpöytäkirjan sisältö

1 artiklan mukaan yleissopimusta muutetaan lisäpöytäkirjan osapuolina olevien valtioiden kesken siten kuin lisäpöytäkirjan 2—5 artikloissa määrätään. Määräys korostaa sitä, että lisäpöytäkirjan voimaantulo ei aikaisempien menettelyä koskevien lisäpöytäkirjojen tavoin edellytä kaikkien yleissopimukseen osallisten valtioiden ratifiointia. Kuitenkin sen jälkeen, kun ne kaikki ovat liittyneet lisäpöytäkirjaan, lisäpöytäkirjan 2—5 artiklat tulevat automaattisesti yleissopimuksen osaksi.

2 artiklalla muutetaan yleissopimuksen 31 artiklan 2 kappaletta siten, että ihmisoikeuskomitean raportti toimitetaan paitsi ministerikomitealle ja asianomaisille valtioille myös 25 artiklan mukaisen yksilövalitusmenettelyn perusteella valittaneelle. Asianomaisten valtioiden lisäksi myöskään yksityinen valittaja ei saa julkaista raporttia.

Suomen lainsäädäntö ei sisällä säännöstä, jossa säädettäisiin lisäpöytäkirjan 2 artiklan mukaisen salassapitovelvollisuuden rikkomisesta siltä osin kuin velvollisuus koskee yksityistä valittajaa. Tämän vuoksi ehdotetaan voimaansaattamislakiin otettavaksi 2 artiklan mukaisen salassapitovelvollisuuden rikkomista koskeva säännös. Rikoslain kokonaisuudistuksen toisessa vaiheessa rikoslakiin on tarkoitus ottaa yleinen säännös, joka koskisi myös yksityishenkilöllä olevan salassapitovelvollisuuden rikkomista. Rikoslain kokonaisuudistuksen toista vaihetta koskeva hallituksen esitys annettaneen eduskunnalle kuluvan vuoden aikana, mikä merkitsee sitä, että uusi lainsäädäntö voisi tulla voimaan aikaisintaan vuonna 1994. Tämä voimaansaattamislain säännös voidaan kumota tai muuttaa viittaukseksi rikoslain kokonaisuudistuksen toisen vaiheen tullessa voimaan. Virkamiehen ja julkisyhteisön työntekijän salassapitovelvollisuuden rikkomisen on kuitenkin sovellettava rikoslain 40 luvun 5 §:n säännöksiä, mikä selvyden vuoksi todettaisiin lisäpöytäkirjan voimaansaattamislain rangaistussäännöksessä.

3 artiklalla muutetaan yleissopimuksen 44 artiklaa siten, että siihen lisätään määräys myös yksityishenkilön, kansalaisjärjestön tai ryhmän oikeudesta viedä asia ihmisoikeustuomioistuimen käsiteltäväksi. Muutos ei millään

tavoin vaikuta kolmannen osapuolen oikeuteen tehdä väliintulo asiassa tuomioistuimen menettelytapasääntöjen 37 kappaleen 2 kohdan nojalla.

4 artiklalla muutetaan 45 artiklaa siten, että siinä ei enää mainita niitä tahoja, jotka saatavat tapauksen tuomioistuimen käsiteltäväksi. Muutettu 45 artikla sisältää tältä osin vain viittauksen 48 artiklaan.

5 artikla sisältää lisäpöytäkirjan keskeisimmät määräykset, jolla muutetaan yleissopimuksen 48 artiklaa.

Muutetun 48 artiklan mukaan yksilövalitusmenettelyssä ihmisoikeustoimikunnan ja asianomaisen sopimusvaltion lisäksi yksityishenkilö, kansalaisjärjestö tai ryhmä, joka on tehnyt valituksen toimikunnalle, voi viedä asian ihmisoikeustuomioistuimeen. Näillä kaikilla on siten rajoittamaton oikeus viedä asiansa tuomioistuimeen.

Silloin kun yksityishenkilö, kansalaisjärjestö tai ryhmä, joka on tehnyt valituksen toimikunnalle, on vienyt asian tuomioistuimeen, asia on kuitenkin ensin annettava kolmesta tuomioistuimen jäsenestä koostuvalle lautakunnalle, joka päättää, tulisiko se käsitellä tuomioistuimessa. Kysymys on asiallisesti ottaen eräänlaisesta muutoksenhakulupajärjestelmästä.

Lautakuntaan kuuluu viran puolesta se tuomioistuimen tuomareista, joka on valittu edustamaan sitä sopimusvaltiota, jota vastaan valitus on tehty, tai jollei tällaista ole, mainitun sopimusvaltion valitsema henkilö, joka toimii lautakunnassa tuomarin ominaisuudessa.

Lautakunta voi yksimielisesti tekemällään päätöksellä päättää, ettei tuomioistuin ota asiaa käsiteltäväkseen, jos asiaan ei liity merkittävää yleissopimuksen tulkintaan tai soveltamiseen vaikuttavaa kysymystä eikä asian käsittely tuomioistuimessa muutoinkaan ole aiheellista. Tällöin ministerikomitea päättää yleissopimuksen 32 artiklan 2 kappaleen mukaisesti, onko yleissopimusta rikottu. Lautakunnan kielteisellä päätöksellä ei ole oikeudellista merkitystä ministerikomitean mainitussa harkinnassa.

6—8 artiklat sisältävät tavanomaiset loppumääräykset jäsenvaltioiden liittymisestä pöytäkirjaan, pöytäkirjan voimaantulosta sekä Euroopan neuvoston pääsihteerin pöytäkirjaan liittyviä toimia, ilmoituksia ja selityksiä koskeva ilmoitusvelvollisuudesta.

2. Voimaantulo

Yhdeksäs lisäpöytäkirja tulee kansainvälisestä voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta päivästä, jolloin kymmenen Euroopan neuvoston jäsenvaltiota on lisäpöytäkirjan 6 artiklan mukaisesti ilmoittanut lisäpöytäkirjan sitovan niitä. Niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka ilmaisevat suostumuksensa myöhemmin, lisäpöytäkirja tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta sen allekirjoittamisesta tai ratifioimis- tai hyväksymiskirjan tallettamisesta. Esitykseen sisältyvä laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti lisäpöytäkirjan kanssa.

3. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Yleissopimuksen voimaansaattamista koskeva laki (438/90) saatettiin Suomessa voimaan perustuslainsäätämisyjärjestyksessä muun muassa sen johdosta, että yleissopimuksen mukaiseen valvontamenettelyyn sitoutumisen katsottiin merkitsevän poikkeamista hallitusmuodon 1 ja 2 §:n Suomen täysivaltaisuutta koskevista säännöksistä. Yhdeksäs lisäpöytäkirja ei laajenna yleissopimuksen mukaisten valvontaelinten toimivaltaa suhteessa hallitusmuodon 1 ja 2 §:n Suomen täysivaltaisuutta koskeviin säännöksiin.

Yleissopimus edellytti eduskunnan hyväksymistä ja lailla tapahtuvaa voimaansaattamista myös siitä syystä, että yleissopimukseen ja samalla voimaansaatettuihin lisäpöytäkirjoihin sisältyy niissä määritellyjä oikeuksia ja vapa-

uksia koskevia määräyksiä, jotka kuuluvat hallitusmuodon 33 §:ssä tarkoitettulla tavalla lainsäädännön alaan. Perustuslakivaliokunnan lausunnon (PeVL 2/1990) mukaan lainsäädännön alaan kuulumisen katsottiin johtuvan osaksi siitä, että hallitusmuodon mukaan joistakin tällaisista oikeuksista ja vapauksista on säädettävä lailla, ja osaksi siitä, että kysymyksessä on sellainen yksilön oikeusasemaan keskeisesti vaikuttava sääntely, joka on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan toteutettava lain tasolla.

Pöytäkirjan 3 ja 5 artiklan määräykset yksityisen valittajan oikeudesta viedä asia ihmisoikeustuomioistuimen käsiteltäväksi vaikuttavat välittömästi yksilön oikeuksiin, vaikka kysymys onkin ihmisoikeuksien valvontajärjestelmää koskevasta menettelyllisestä muutoksesta. Lisäksi lisäpöytäkirjan 2 artikla asettaa myös yksityiselle valittajalle välittömän velvollisuuden olla julkistamatta ihmisoikeustoimikunnan raporttia. Tällaiset yksilön oikeutta ja velvollisuutta koskevat järjestelyt kuuluvat Suomessa lain tasolle.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaan esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevan yleissopimuksen Roomassa 6 päivänä marraskuuta 1990 tehdyn yhdeksannen lisäpöytäkirjan määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Koska lisäpöytäkirja sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevan yleissopimuksen yhdeksännen lisäpöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Roomassa 6 päivänä marraskuuta 1990 tehdyn ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevan yleissopimuksen yhdeksännen lisäpöytäkirjan määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

on tuomittava *Euroopan ihmisoikeustoimikunnan raporttia koskevan salassapitovelvollisuuden rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi. Virkamiehen ja julkisyhteisön työntekijän salassapitovelvollisuuden rikkomiseen on kuitenkin sovellettava rikoslain 40 luvun 5 §:n säännöksiä.

2 §

Joka rikkoo 1 §:ssä mainitun lisäpöytäkirjan 2 artiklan mukaisen salassapitovelvollisuuden,

3 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Naantalissa 26 päivänä kesäkuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ulkoasiainministeri *Paavo Väyrynen*

(Suomennos)

**Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien
suojaamista koskevan
yleissopimuksen
YHDEKSÄS LISÄPÖYTÄKIRJA**

Euroopan neuvoston jäsenvaltiot, jotka ovat allekirjoittaneet tämän, Roomassa 4 päivänä marraskuuta 1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevan yleissopimuksen (jäljempänä "yleissopimus") lisäpöytäkirjan, ja

jotka ovat päättäneet edelleen parantaa yleissopimuksessa määrättyjä menettelytapoja, ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla

Yleissopimusta muutetaan niin kuin 2—5 artiklassa on määrätty yleissopimuksen niiden sopimuspuolten osalta, jotka ovat sitoutuneet tähän lisäpöytäkirjaan.

2 artikla

Yleissopimuksen 31 artiklan 2 kappale kuuluu seuraavasti:

"2. Raportti toimitetaan ministerikomitealle. Raportti toimitetaan myös asianosaisille valtioille ja valituksen tekijälle, mikäli se koskee 25 artiklan mukaisesti tehtyä valitusta. Asianosaiset valtiot ja valituksen tekijä eivät kuitenkaan saa julkaista sitä."

3 artikla

Yleissopimuksen 44 artikla kuuluu seuraavasti:

"Vain korkeilla sopimuspuolilla ja toimikunnalla sekä yksityishenkilöillä, kansalaisjärjestöillä ja ryhmillä, jotka ovat 25 artiklan mukaisesti tehneet valituksen, on oikeus saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi."

**PROTOCOL No. 9
to the Convention for the Protection
of Human Rights
and Fundamental Freedoms**

The member States of the Council of Europe, signatories to this Protocol to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, signed at Rome on 4 November 1950 (hereinafter referred to as "the Convention"),

Being resolved to make further improvements to the procedure under the Convention, Have agreed as follows:

Article 1

For parties to the Convention which are bound by this Protocol, the Convention shall be amended as provided in Articles 2 to 5.

Article 2

Article 31, paragraph 2, of the Convention, shall read as follows:

"2. The Report shall be transmitted to the Committee of Ministers. The Report shall also be transmitted to the States concerned, and, if it deals with a petition submitted under Article 25, the applicant. The States concerned and the applicant shall not be at liberty to publish it."

Article 3

Article 44 of the Convention shall read as follows:

"Only the High Contracting Parties, the Commission, and persons, non-governmental organisations or groups of individuals having submitted a petition under Article 25 shall have the right to bring a case before the Court."

4 artikla

Yleissopimuksen 45 artikla kuuluu seuraavasti:

”Tuomioistuimen tuomiovaltaan kuuluvat kaikki tämän yleissopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskevat tapaukset, jotka 48 artiklan mukaisesti saatetaan sen käsiteltäväksi.”

5 artikla

Yleissopimuksen 48 artikla kuuluu seuraavasti:

”Seuraavat voivat viedä asian tuomioistuimeen edellyttäen, että asianosainen korkea sopimuspuoli, jos niitä on vain yksi tai asianosaiset korkeat sopimuspuolet, jos niitä on useampia, ovat tunnustaneet tuomioistuimen pakollisen tuomiovallan, tai jos näin ei ole, asianosaisen korkean sopimuspuolen suostumuksella, jos osapuolia on vain yksi tai asianosaisten korkeiden sopimuspuolten suostumuksella, jos niitä on useampia:

- a) toimikunta,
- b) korkea sopimuspuoli, jonka kansalaisen väitetään olevan loukkauksen kohteena,
- c) korkea sopimuspuoli, joka on vienyt asian toimikuntaan,
- d) korkea sopimuspuoli, jota vastaan valitus on tehty,
- e) henkilö, kansalaisjärjestö tai ryhmä, joka on tehnyt valituksen toimikunnalle.

2. Jos asia viedään tuomioistuimeen vain 1 kappaleen e kohdan perusteella, se toimitetaan ensin lautakunnalle, joka koostuu kolmesta tuomioistuimen jäsenestä. Lautakuntaan kuuluu viran puolesta tuomari, joka on valittu edustamaan sitä korkeaa sopimuspuolta, jota vastaan valitus on tehty, tai ellei tällaista ole, asianomaisen korkean sopimuspuolen valitsema henkilö, joka toimii lautakunnassa tuomarin ominaisuudessa. Lautakunnan kokoa laajennetaan vastaavasti, jos valitus on tehty useampaa korkeaa sopimuspuolta vastaan.

Jos asiaan ei liity merkittävää kysymystä, joka vaikuttaa yleissopimuksen tulkintaan tai soveltamiseen, eikä asian käsittely tuomioistuimessa muutenkaan ole aiheellista, lautakunta voi yksimielisellä äänestyksellä päättää, ettei tuomioistuin ota asiaa käsiteltäväkseen. Tällaisessa tapauksessa ministerikomitea päättää 32 artiklan määräysten mukaisesti, onko yleissopimusta rikottu.”

Article 4

Article 45 of the Convention shall read as follows:

”The jurisdiction of the Court shall extend to all cases concerning the interpretation and application of the present Convention which are referred to it in accordance with Article 48.”

Article 5

Article 48 of the Convention shall read as follows:

”1. The following may refer a case to the Court, provided that the High Contracting Party concerned, if there is only one, or the High Contracting Parties concerned, if there is more than one, are subject to the compulsory jurisdiction of the Court or, failing that, with the consent of the High Contracting Party concerned, if there is only one, or of the High Contracting Parties concerned if there is more than one:

- a. the Commission;
- b. a High Contracting Party whose national is alleged to be a victim;
- c. a High Contracting Party which referred the case to the Commission;
- d. a High Contracting Party against which the complaint has been lodged;
- e. the person, non-governmental organisation or group of individuals having lodged the complaint with the Commission.

2. If a case is referred to the Court only in accordance with paragraph 1.e, it shall first be submitted to a panel composed of three members of the Court. There shall sit as an ex-officio member of the panel the judge who is elected in respect of the High Contracting Party against which the complaint has been lodged, or, if there is none, a person of its choice who shall sit in the capacity of judge. If the complaint has been lodged against more than one High Contracting Party, the size of the panel shall be increased accordingly.

If the case does not raise a serious question affecting the interpretation or application of the Convention and does not for any other reason warrant consideration by the Court, the panel may, by a unanimous vote, decide that it shall not be considered by the Court. In that event, the Committee of Ministers shall decide, in accordance with the provisions of Article 32, whether there has been a violation of the Convention.”

6 artikla

1. Tämä lisäpöytäkirja on avoinna allekirjoittamista varten Euroopan neuvoston jäsenvaltioille, jotka ovat allekirjoittaneet yleissopimuksen ja jotka voivat ilmaista suostumuksensa siihen, että lisäpöytäkirja sitoo niitä joko

a) allekirjoittamalla sen ratifioimis- tai hyväksymisvaraumitta, tai

b) allekirjoittamalla sen ratifioimis- tai hyväksymisvaraumin ja sen jälkeen ratifioimalla tai hyväksymällä sen.

2. Ratifioimis- ja hyväksymiskirjat talletetaan Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan.

7 artikla

1. Tämä lisäpöytäkirja tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta päivästä, jona kymmenen Euroopan neuvoston jäsenvaltiota on 6 artiklan määräysten mukaisesti ilmaissut suostumuksensa siihen, että lisäpöytäkirja sitoo niitä.

2. Niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka myöhemmin ilmaisevat suostumuksensa siihen, että lisäpöytäkirja sitoo niitä, lisäpöytäkirja tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta allekirjoittamispäivästä tai ratifioimis- tai hyväksymiskirjan tallettamispäivästä.

8 artikla

Euroopan neuvoston pääsihteeri ilmoittaa kaikille Euroopan neuvoston jäsenvaltioille

a) allekirjoituksista;

b) ratifioimis- ja hyväksymiskirjojen tallettamisista;

c) tämän lisäpöytäkirjan 7 artiklan mukaisesti voimaantulopäivistä;

d) muista tähän lisäpöytäkirjaan liittyvistä toimista, ilmoituksista tai selityksistä.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän lisäpöytäkirjan.

Tehty Roomassa 6 päivänä marraskuuta 1990 yhtenä englannin- ja ranskankielisenä kappaleena, jonka molemmat tekstit ovat yhtä todistusvoimaisia ja joka talletetaan Euroopan neuvoston arkistoon. Euroopan neuvoston pääsihteeri toimittaa oikeaksi todistetut jäljennökset Euroopan neuvoston jäsenvaltioille.

Article 6

1. This Protocol shall be open for signature by member States of the Council of Europe signatories to the Convention, which may express their consent to be bound by:

a. signature without reservation as to ratification, acceptance or approval; or

b. signature subject to ratification, acceptance or approval, followed by ratification, acceptance or approval.

2. The instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 7

1. This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which ten member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of Article 6.

2. In respect of any member State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of signature or of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 8

The Secretary General of the Council of Europe shall notify all the member States of the Council of Europe of:

a. any signature;

b. the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;

c. any date of entry into force of this Protocol in accordance with Article 7;

d. any other act, notification or declaration relating to this Protocol.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Rome, this 6th day of November 1990, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.